

4. Ус О.В. Кваліфікація злочину за ознаками суб'єктивної сторони складу злочину. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія «Право». 2014. Вип. 49 Т.2. С. 130–136.

5. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. К.: Юридична практика, 2003. 924 с.

Янковська Ольга Юрївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

професор кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

Кришевич О. В.

ПЕРСПЕКТИВИ ВВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ ПОКАРАННЯ У ВИГЛЯДІ СМЕРТНОЇ КАРИ

На даний період часу, у більшості міжнародних нормативно-правових актах закріплено невід'ємне право людини на життя. Однак, можна побачити, що вся історія людства пов'язана з ігноруванням даного права.

Смертна кара є одним із найдавніших і найпоширеніших видів покарань у всій світовій історії, вона існувала в Україні аж до початку ХХІ століття. Однією з причин відмови нашої країни від даного виду покарання був вступ до Ради Європи, а саме – головною умовою для вступу була відсутність у законодавстві держави-вступника інституту смертної кари.

Слід зауважити, що 1995 році Україна була серед країн, які провели найбільшу кількість смертних кар. Українців засуджували до цього виду покарання за такі кримінальні діяння: умисне вбивство за обтяжуючих обставин, диверсію, посягання на життя державного діяча, посягання на життя представника іноземної держави, посягання на життя судді або працівника правоохоронного органу [6].

Тема інституту смертної кари вже тривалий час є доволі дискусійною серед багатьох науковців, правників та практиків, а також серед громадян, тривали суперечки поміж суспільством та парламентарями. У даному питанні люди поділились на дві категорії: перша – ті, які є прихильниками даного виду покарання, друга – противники інституту смертної кари у вітчизняному законодавстві.

Така проблема на сьогоднішній день є досить актуальною, зважаючи на події останніх років в нашій країні, які є чудовим підґрунтям для поглиблення криміналізації суспільства. Крім того, в умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України масово відбуваються порушення прав людини, і взагалі про ніякі норми моралі, гуманізм та людяність не може йти мови. Саме на підґрунті даних подій відроджується ідея щодо повернення смертної кари до Кримінального кодексу України [1].

Спираючись на дослідження міжнародної правозахисної організації AmnestyInternational, у 2021 році лише в 10 % країн світу виконувались смертні вироки. Загалом минулого року в усьому світі було страчено щонайменше 579 осіб. Серед країн, які досі на законодавчому рівні зберегли покарання у вигляді смертної кари є: Сполучені Штати Америки, Японія Китай, Єгипет, Ірак, Іран, Білорусь, Саудівська Аравія, Пакистан, В'єтнам та ще чимало країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону [5].

Втім, ідея повернення смертної кари в Україну, незважаючи на постійні дискусії парламентарів, найближчим часом навряд чи вдасться. У 2021 році соціологи групи «Рейтинг» провели соціологічне опитування «Покоління незалежності: цінності та мотивації», згідно з результатами якого визначили, що 51 % опитаних громадян України підтримують ідею відновлення смертної кари в Україні. Водночас 45 % проти введення, а 4 % не змогли відповісти. Зокрема, 57 % людей віком понад 61 рік підтримують ідею смертної кари, серед 23–30 роки – 46 %, а серед людей 16–24 роки – лише 37 % [4].

Від осіб, що проти повернення даного виду покарання часто можна почути такі аргументи:

1) можливість судової помилки (Наприклад, серійний вбивця білорусі Геннадій Міхасевіч за 14 років позбавив життя 36 жінок. І за ті роки пройшло 11 судових процесів, в результаті яких, за скоєння Міхасевичем злочини засудили 14 невинних осіб [6]);

2) вбиваючи злочинця, держава бореться з наслідками, а не з причинами, які привели людину до злочину (Адже відповідно до ч.2 ст.50 Кримінального кодексу України: «Покарання має на меті не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами.»;

3) смертна кара повністю суперечить праву людини на життя (Згідно з положеннями ст. 3 Конституції – життя людини найвищою соціальною цінністю [3]. Також ст. 27 закріплює: «Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань[3]»;

4) економічна сторона (стратити дешевше, ніж утримувати в закладах для відбування покарання) – аморальна. Оскільки немає нічого ціннішого за життя людини.

Прибічники повторного введення покарання у вигляді смертної кари наводять інші аргументи:

1) страх – це захист суспільства від найбільш небезпечних злочинців;

2) смертна кара дозволяє економити державні кошти на утримання ув'язнених. Головним питанням є: «Чому платники податків і, зокрема, родичі та близькі потерпілої особи, повинні забезпечувати довічне утримання злочинця?»;

3) страта – це потужний стримуючий фактор для самих злочинців.

Сьогоднішні події в нашій країні у багатьох противників змінили погляди на цю проблемну тему. Адже страшні діяння з боку країни-агресора суперечать усім положенням міжнародного права, людським цінностям та взагалі вже не говорячи про банальну людяність. Каткування, удари струмом, згвалтування жінок та дітей,

розчленування, умисне нанесення тілесних ушкоджень, побої, масове застосування вогнепальної зброї по мирному населенню, умисне вбивство з особливою жорстокістю, умисні вбивства малолітніх дітей, взяття в полон – це все не вигадки, а реальність, яку, на жаль, ми всі побачили у ХХІ столітті.

Ми вважаємо, що не було б цілком справедливо призначити людям, які причетні до вчинення даних дій покарання у вигляді позбавлення волі. Адже постає питання: чи гідні життя особи, які вчиняли дані злочини? Якщо особа умисно насмілилась піти всупереч нормам моралі та суспільству, то вона повинна усвідомлювати наслідки своїх діянь. А якщо покарання у виді позбавлення волі не справляє на неї належного впливу, що, як не смертна кара, послугу є надійною превенцією від тяжких і особливо тяжких злочинів? Співчуття завжди має місце, але лише доти, доки наслідки вчиненого злочину не стосуватимуться безпосередньо нас. Тож не варто під тиском зовнішніх чинників створювати ілюзію гуманності та замінити покарання смертю лише ув'язненням, тим самим свідомо даючи вбивцям надію на волю [2].

Ми цілком переконані в тому, що смертна кара необхідна нашому законодавству і суспільству, приєднуємося до прихильників повернення інституту смертної кари в нашу країну, наголошуючи на тому, що вона має стати саме виключною мірою покарання за тяжкі й особливо тяжкі злочини.

Список використаних джерел

1. Якушев В. Нам потрібна смертна кара. URL: <http://gazeta.lviv.ua/2013/02/22/nam-potrnbna-smertna-kara/>.
2. Карпенко М.І. Смертна кара: бути чи не бути? *Юридична наука* № 5. 2013. С. 63–69. URL: file:///C:/Users/Владимир/Desktop/Смертна%20кара/jnn_2013_5_9.pdf.
3. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254к/96-вр>.
4. Соціальна група «Рейтинг». Покоління Незалежності: цінності та мотивації/ Соціальна група «Рейтинг2. 2021. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/pokolenie_nezavisimosti_cennosti_i_motivacii.html.
5. AmnestyInternational зафіксувала найменше число страт у світі третій рік поспіль// Amnesty International. – 2021. URL: <https://www.amnesty.org.ua/amnesty-international-zafiksuvala-najmenshe-chyslo-strat-u-sviti-tretij-rik-pospil/>.
6. Смертна кара в Україні і світі: “За” і “Проти”// Факти. – 2018. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20181010-smertna-kara-v-ukrayini-za-i-proty/>.

Ярошенко Юлія Вікторівна,

здобувач кафедри поліцейського права

Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ

Межі кримінально-правової охорони запобігання та протидії корупції на публічній службі визначені у примітці статті 45 КК України, згідно з якою, корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308,